

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. I. B.** a **2/ M. B.**, oboch bývajúcich v P., zastúpených JUDr. K. V., advokátom v P., proti žalovanému **P.**, so sídlom v P., IČO: X., zastúpenej JUDr. J. K., advokátkou v P., **o nahradenie vôle**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17 C 6/2003, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 12. novembra 2008, sp. zn. 7Co 104/2008, 7Co 105/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie žalobcov **o d m i e t a .**

Žalobcovia 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť do 3 dní spoločne a nerozdielne náhradu trov dovolacieho konania žalovanému vo výške 71,92 € na účet JUDr. J. K., advokátky v P.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (súd prvého stupňa) rozsudkom z 27. novembra 2007 č. k. 17 C 6/2003-410 zamietol žalobu (spresnenú v priebehu konania), ktorou žalobcovia žiadali uložiť vyhlásenie vôle nahradzujúce vyhlásenie žalovaného, že ako predávajúci uzatvára so žalobcami kúpnu zmluvu, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. X a LV č. X pre k.ú. P., a to: 1/ byt č. X nachádzajúci sa na prízemí bytového domu súp. č. X, na H. ulici v P., 2/ spoluvlastnícky podiel X na spoločných častiach a spoločných zariadeniach tohto domu, 3/ spoluvlastnícky podiel X na pozemku, parcela č. X na ktorom je postavený tento dom, pričom celková kúpna cena je 95 960 Sk (z toho cena bytu a podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu 64 835 Sk a alikvótného podielu na zastavanom pozemku 31 125,- Sk); resp. predmetom ktorej sú: 1/ byt č. X nachádzajúci sa na prízemí bytového domu súp. č. X, na H. ulici, 2/ garáž č. X nachádzajúca sa v suterénnych priestoroch tohto bytového domu, 3/

spoluvlastnícky podiel X na spoločných častiach a spoločných zariadeniach tohto domu, 4/ spoluvlastnícky podiel X na pozemku, parcela č. X na ktorom je postavený tento dom, pričom celková kúpna cena je 104 549 Sk (z toho cena bytu a podielu na spoločných častiach a zariadeniach domu 41 239 Sk, cena garáže 32 185 Sk a cena alikvótného podielu na zastavanom pozemku 31 125 Sk). Súd prvého stupňa dospel k záveru, že takejto žalobe nie je možné vyhovieť, keďže nie je možné modifikovať obsah zmluvy a žaloba nesprávne určuje cenu garáže a neobsahuje príslušné pozemky. Zdôraznil, že súd je viazaný žalobným návrhom, nemôže ho modifikovať ani meniť, teda nemôže ísť nad rámec tohto návrhu a ani nad rámec zákona 182/1993 Z. z.: o žalobe požadujúcej uloženie povinnosti uzavrieť zmluvu určitého obsahu uvedeného v návrhu môže súd rozhodnúť len tak, že návrhu úplne vyhovie alebo ho zamietne. Pretože skutkové zistenia súdu prvého stupňa neboli v zhode s obsahom kúpnej zmluvy, ku ktorej žiadali žalobcovia nahradenie vôle žalovaného, žalobu v celom rozsahu zamietol. Svoje rozhodnutie vo veci z hľadiska právneho posúdenia založil na ustanovení § 161 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a § 2 zákona č. 182/1993 Z. z.. Žalobcom uložil povinnosť nahradiť žalovanému trovy konania 130 913 Sk do 30 dní od právoplatnosti rozsudku; uložil im tiež povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť štátu trovy konania 6 474 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Uznesením z 26. februára 2008 č. k. 17 C 6/2003-435 súd prvého stupňa opravil výrok o trovách konania medzi účastníkmi tak, že žalobcovia sú povinní nahradiť žalovanému 206 337 Sk do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (opravil teda výšku týchto trov).

Krajský súd v Prešove (odvolací súd) na odvolanie žalobcov rozsudkom z 12. novembra 2008 sp. zn. 7 Co 104/2008, 7 Co 105/2008 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým bola žaloba zamietnutá a vo výroku o trovách štátu; vo výroku o trovách konania medzi účastníkmi rozsudok súdu prvého stupňa v spojení s opravným uznesením zmenil tak, že žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému trovy konania vo výške 32 100,50 Sk. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalobcom uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 3 866, 70 Sk. Odvolací súd vo vzťahu k veci samej (zamietnutiu žaloby), v ktorej časti napadnutý rozsudok potvrdil, stotožnil sa so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Poukázal zároveň na to, že súd prvého stupňa zamietol žalobu ako celok a že dôvody jeho rozhodnutia smerovali k obom v žalobe navrhovaným alternatívam; že za situácie,

že žalobcovia sa domáhajú nahradenia prejavu vôle žalovaného smerujúcej k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva bytu, tak takáto zmluva vytvára jednoliaty celok a nie je možné vyhovieť žalobe smerujúcej k prejavu vôle predávajúceho v prípade, že cena predmetu zmluvy je stanovená v rozpore s príslušným právnym predpisom, ako to v danom prípade žiadali žalobcovia; ďalej že podstatnou náležitosťou zmluvy je stanovenie predmetu, pričom príľahlé pozemky však nie sú súčasťou navrhovanej kúpnej zmluvy napriek tomu, že minimálne parcela č. 4688/46 je typickým príľahlým pozemkom a ako taký musí byť predávaný spolu s vlastníctvom bytu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia dovolanie, v ktorom navrhli rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie. Podľa dovolateľov postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že odvolací súd 12. novembra 2008 konal a rozhodol vo veci i napriek tomu, že 11. novembra 2008 doručili súdu žiadosť o odročenie pojednávania pre kolíziu tohto pojednávania s iným pojednávaním ich právneho zástupcu, kde predmetom konania bol nárok jeho invalidného a imobilného syna na náhradu škody z titulu ublíženia na zdraví, pričom právny zástupca nemal v žiadnom prípade možnosť v priebehu 30 minút stihnúť zastúpenie a účasť na obidvoch pojednávaniach. Dovolatelia tvrdili, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď sám z vlastnej iniciatívy listom zo 7. februára 2006 požiadal stavebný úrad o vydanie rozhodnutia „či ide o nebytové priestory – garáže alebo spoločné priestory pivnice,“ ... „keď podľa kolaudačného rozhodnutia“ ... „sa predpokladalo, že spoločné priestory pivnice budú užívané ako garáže.“ Vytýkali súdom obidvoch stupňov aj nepreskúmateľnosť rozhodnutí a ďalšie procesné pochybenia s tým, že súdy sa vôbec nevysporiadali s eventuálnym petitom a že nesprávne aplikovali § 161 ods. 3 O.s.p. vo vzťahu k § 153 ods. 2 O.s.p., ktorý mimoriadne pripúšťa modifikovať obsah zmluvy súdom; zároveň namietali aj nesprávne právne posúdenie veci. Napokon vyjadrili aj názor o nesprávnosti rozhodnutia vo výroku o trovách konania, tvrdiac, že so zreteľom na špecifickosť uplatneného nároku súdy mali aplikovať § 150 O.s.p. a nepriznať žalovanému náhradu trov konania.

Žalovaný vo svojom vyjadrení navrhol dovolanie odmietnuť a žiadal priznať náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolaním žalobcov je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 O.s.p., proti ktorým je dovolanie prípustné; prípustnosť ich dovolania preto z tohto ustanovenia nevyplýva.

Dovolanie žalobcov by vzhľadom na uvedený záver (zistenie) bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania;

ak v konaní došlo k procesnej vade vymenovanej v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných vád uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale komplexne sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p.

Vady uvedené v § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. dovolatelia nenamietali a ani v konaní nevyšli najavo.

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na to, či sa v danom prípade nerozhodlo vo veci nepatriacej do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.), resp. či postupom súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Pokiaľ dovolatelia namietali „prekročenie právomoci“ súdu v civilnom konaní v súvislosti s vyžiadaním rozhodnutia od stavebného úradu „či ide o nebytové priestory – garáže alebo spoločné priestory pivnice, keď podľa kolaudačného rozhodnutia sa predpokladalo, že spoločné priestory pivnice budú užívané ako garáže“ (č. l. 294 spisu), treba uzavrieť, že o vadu uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. v tomto prípade nejde.

Právomoc sa všeobecne posudzuje ako oprávnenie určitého štátneho orgánu (v tomto prípade súdu) riešiť otázky, ktoré sú zákonom zverené do jeho kompetencie. Právomoc súdov vymedzuje ustanovenie § 7 Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle § 7 ods. 1 O. s. p. súdy v občianskom súdnom konaní prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. Podľa § 7 ods. 2 O. s. p. súdy v občianskom súdnom konaní preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a

zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány. V zmysle § 7 ods. 3 O. s. p. iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon.

Súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní (§ 135 ods. 1 O.s.p.).

Inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza (§ 135 ods. 2 O.s.p.).

Pokiaľ súd neurobí iné vhodné opatrenia, môže konanie prerušiť, ak prebieha konanie, v ktorom sa rieši otázka, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie súdu, alebo ak súd dal na takéto konanie podnet (§ 109 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Danosť súdnej právomoci je jednou z prvoradých procesných podmienok (§ 103 O.s.p.). Jej splnenie skúma súd ex offio v každom štádiu konania a na každom stupni rozhodovania. Podľa § 104 ods. 1 druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., ak vec nespadá do právomoci súdov alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

O nedostatku právomoci súdu v občianskom súdnom konaní možno hovoriť len v prípade, keď súd koná a *rozhoduje* vo veci, ktorá do okruhu vzťahov vymedzených v § 7 O.s.p. nepatrí (pokiaľ nejde o delenú právomoc, kde sa vyžaduje aj splnenie podmienky podľa § 8 O.s.p.). Pri výkone civilnej právomoci treba dôsledne odlišovať právo súdu samostatne (ako predbežné otázky) posudzovať určité otázky a právo konať a rozhodovať o týchto otázkach.

V prejednávanej veci ide o nahradenie (vyhlásenie) vôle žalovaného uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva bytu so žalobcami, ktorí svoj nárok vyvodzujú z § 29 ods. 8 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, takže právomoc súdu rozhodnúť vo veci (o občianskoprávnom vzťahu) je tu nepochybné daná. Otázka, o rozhodnutie ktorej súd prvého stupňa požiadal stavebný úrad, bola otázkou javiacou sa byť prejudiciálnou v súvislosti s riešením občianskoprávnej veci (žaloby podľa § 161 ods. 3 O.s.p.), o ktorej otázke nemôže súd rozhodnúť ako o veci samej (t. j. nemôže ju poňať do výroku svojho rozhodnutia, keby bol podaný žalobný návrh s týmto predmetom). Na veci nič nemení, že v zmysle § 135 ods. 2 prvá veta O.s.p. si súd mohol túto otázku posúdiť aj sám, pretože nejde o žiaden z prípadov uvedených v § 135 ods. 1 O.s.p. V postupe súdu, ktorý možno subsumovať pod § 109 ods.2 písm. c/ O.s.p., kedy súd dáva podnet na rozhodnutie príslušnej otázky orgánu, do právomoci ktorého patrí – v danom prípade stavebnému úradu, nejde o rozhodovanie súdu vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov. Keďže rozhodnutie tohto správneho orgánu bolo následne zrušené, nakoľko ešte existovali archívne materiály (najmä stavebné povolenie a kolaudačné rozhodnutie), z ktorých sa dal zistiť účel, na aký bola stavba povolená a daná do užívania (č. 1.297 spisu), pri posudzovaní predbežnej otázky súd z nich vychádzal (§ 135 ods.2 druhá veta O.s.p.).

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký z hľadiska procesného predpisu vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatniť procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Dovolatelia namietajú odňatie možnosti konať pred súdom v dôsledku toho, že odvolací súd pojednával v neprítomnosti ich právneho zástupcu a to aj napriek včas podanej žiadosti o odročenie pojednávania. Žiadosť bola zdôvodnená kolíziou predmetného pojednávania s iným pojednávaním ich právneho zástupcu, na

ktorom mal zastupovať svojho invalidného syna v konaní o náhradu škody z titulu ublíženia na zdraví.

V zmysle § 211 ods.2 O.s.p. ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí (§ 24 prvá veta O.s.p.).

Pojednávanie môže sa odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť (§ 119 ods. 1 prvá veta O.s.p.).

Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods.2 O.s.p.).

Citované ustanovenie § 101 ods2 Občianskeho súdneho poriadku určuje takto dve podmienky, ktoré musia byť súčasne splnené, aby súd mohol vec prejednať v neprítomnosti účastníka alebo jeho zástupcu: riadne predvolanie a absencia žiadosti o odročenie pojednávania z *dôležitého dôvodu*.

Otázka kolízie pojednávania účastníka konania, resp. jeho právneho zástupcu ako „dôležitého dôvodu“ na odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods.2 O.s.p. bola už opakovane riešená v judikatúre dovolacieho súdu ako aj v rozhodovacej praxi Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Podľa nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 68/98 z 13. januára 1999 [uverejneného pod poradovým (publikačným) číslom: 11/1999 v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky] obsahom základného práva zaručujúceho právo každého, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prierahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom, nie je povinnosť súdu vyhovieť akejkolvek

jeho žiadosti na odročenie pojednávania. Kolízia dvoch pojednávanií toho istého účastníka v tom istom termíne na rozdielnych súdoch nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie „dôležitého dôvodu“ na odročenie riadne a včas vytýčeného pojednávania. Posúdenie opodstatnenosti „dôležitého dôvodu“ (§ 101 ods.2 Občianskeho súdneho poriadku) v každom konkrétnom prípade patrí výlučne do právomoci konajúceho súdu.

V zmysle judikátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejneného pod R 41/2002 dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania pred súdom môže byť aj kolízia s iným pojednávaním právneho zástupcu účastníka konania, ak od účastníka nemožno spravodlivo požadovať, aby si zvolil iného zástupcu. Ak v takom prípade súd, napriek žiadosti o odročenie pojednávania, prejednal a rozhodol vec v neprítomnosti účastníka a jeho právneho zástupcu, odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že *samotná kolízia* pojednávanií právneho zástupcu účastníka nie je bez ďalšieho dôležitým dôvodom na odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods 2 O.s.p. (porovnaj tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 77/2002).

Zo žiadneho ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku nevyplýva pravidlo, podľa ktorého by len v závislosti od predmetu konania, jeho účastníkov, dátumu vytýčenia pojednávania alebo iných skutočností malo v prípade kolízie určité pojednávanie prednosť pred iným (neplatí žiadne pravidlo tzv. "predstihu" v prípade kolízie pojednávanií na dvoch rôznych súdoch). Právnym zástupcom žalobcov uvádzaná skutočnosť, že predmetom kolidujúceho pojednávania je nárok na náhradu škody jeho imobilného a invalidného syna, čo uviedol v žiadosti z *11. novembra 2008* ako dôvod odročenia pojednávania odvolacieho súdu vytýčeného na *12. novembra 2008*, nebola preto podstatná. Rozhodujúce pri posudzovaní žiadosti o odročenie pojednávania však bolo, že od žalobcov bolo možno spravodlivo požadovať, aby si zvolili na toto pojednávanie iného zástupcu, resp. prinajmenej vysvetlili (oznámili) dôvod, ktorý im v tom bránil, keďže len *samotná kolízia* dvoch pojednávanií u toho istého zástupcu v tom istom termíne na rozdielnych súdoch, o ktorej kolízii tento zástupca (advokát) vedel v

dostatočnom časovom predstihu (porovnaj m. m. R 10/1994), nie je akceptovateľným predpokladom uznania existencie dôležitého dôvodu na odročenie vytýčeného pojednávania.

Právny zástupca dovolateľov – ako z obsahu spisu vyplýva – predvolanie na predmetné pojednávanie odvolacieho súdu vytýčené na 12. novembra 2008 prevzal *10. septembra 2008*. Predvolanie na kolidujúce pojednávanie bolo Okresným súdom Prešov vyhotovené *13. októbra 2008*. Šetrením v spise Okresného súdu Prešov sp. zn. 17 C 254/2004 dovolací súd zistil, že toto predvolanie bolo právnemu zástupcovi v ten istý deň aj riadne doručené súdnym doručovateľom. Z uvedeného je doložené, že právny zástupca mal dostatok času na to, aby informoval zastúpených žalobcov o vzniknutej kolízii ako aj o tom, že preferuje iné pojednávanie, a od dovolateľov, ktorí podľa vyjadrenia právneho zástupcu nesúhlasili so substitúciou, bolo vzhľadom na *časový odstup takmer jedného mesiaca* spravodlivé požadovať, aby si na odvolacie pojednávanie zvolili iného zástupcu. Odvolací súd preto správne poukázal v odôvodnení svojho rozsudku aj na tento značný časový odstup – s veľkým predstihom vytýčené odvolacie pojednávanie a tiež čas vyhotoveného predvolania na kolidujúce pojednávanie pred Okresným súdom Prešov (13. októbra 2008), teda na takú situáciu, kedy *od žalobcov bolo možno spravodlivo požadovať*, aby si zvolili iného zástupcu. Bolo výlučne na žalobcoch, aby prostredníctvom svojho zástupcu odvolaciemu súdu podali dôvody, ktoré im – hoci mali dostatok času – v takomto riešení zabránili, aby ich mohol posúdiť (čo však – a to ani v dovolaní – neučinili). Keďže v danom prípade podmienky v zmysle § 101 ods 2 O.s.p., za ktorých môže súd vec prejednať v neprítomnosti účastníkov konania (ich právneho zástupcu), splnené boli, postup odvolacieho súdu bol v súlade s týmto ustanovením a preto nemohol mať za následok odňatie možnosti žalobcov konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolatelia teda vytýkali odňatie možnosti konať pred súdom pojednávaním na odvolacom súde 12. novembra 2008 v neprítomnosti ich zástupcu nedôvodne.

Dovolatelia tiež namietali nepreskúmateľnosť rozhodnutí súdov obidvoch stupňov. Dovolací súd ale neustálil, že by rozsudok odvolacieho súdu, resp. predchádzajúci mu rozsudok súdu prvého stupňa neboli dostatočne odôvodnené a preskúmateľné.

V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby všeobecný súd sa stotožnil s jeho právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov.

Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa cit. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecných záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania.

Podľa § 157 ods.2 O. s. p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods .2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na k a ž d ý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č.21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higinsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. *Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia*“. Odvolací súd v prípade potvrdenia rozsudku súdu prvého stupňa sa v princípe môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia podaného súdom prvého stupňa (porovnaj rozsudok Helle proti Fínsku z 19. decembra 1997, sťažnosť č. 20772/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-VIII).

Odvolací súd vo svojom rozhodnutí (odôvodnení) plne sa stotožnil so závermi súdu prvého stupňa, pre ktoré bola žaloba zamietnutá. Súdom prvého stupňa vykonané dôkazy považoval za postačujúce, osvojil si jeho skutkové závery ako aj právne posúdenie veci. Zdôraznil, že súd prvého stupňa zamietol žalobu ako celok a dôvody jeho rozhodnutia smerovali k obom v žalobe navrhovaným alternatívam; nie je preto namieste ani výhrada dovolateľov, že súdy sa nevysporiadali s ich „eventuálnym petitom“. Osobitne uviedol, že za situácie, že žalobcovia sa domáhajú nahradenia prejavu vôle žalovaného smerujúcej k uzavretiu zmluvy o prevode vlastníctva bytu, tak takáto zmluva vytvára jednoliaty celok a nie je možné vyhovieť žalobe smerujúcej k prejavu vôle predávajúceho v prípade, že cena predmetu zmluvy je stanovená v rozpore s príslušným právnym predpisom. Poukázal tiež na to, že podstatnou náležitosťou zmluvy je stanovenie predmetu, pričom príľahlé pozemky nie sú súčasťou navrhovanej kúpnej zmluvy napriek tomu, že minimálne parcela č. 4688/46 je typickým príľahlým pozemkom a ako taký musí byť predávaný spolu s vlastníctvom bytu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na uvedené skutočnosti je názoru, že závery odvolacieho súdu (a predchádzajúce mu skutkové a právne zdôvodnenie súdu prvého stupňa) nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojitosti s dôvodmi rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorými sa odvolací súd plne stotožnil, ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku. Na tomto zistení nič nemení to, ak odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcov.

Keďže odvolací súd a súd prvého stupňa svoje rozsudky zrozumiteľne odôvodnili, vysvetlili skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu ako aj jeho výsledok – podali dostačujúco dôvody, prečo bola žaloba zamietnutá, tieto rozsudky spĺňajú požiadavky ustanovenia § 157 ods.2 O. s. p. kladené na odôvodnenie rozsudku a vadou vytýkanou dovolateľmi netrpia.

Ostatnými námietkami dovolateľov obsahujúcimi ďalšie tvrdené procesné pochybenia súdov, najmä že sa malo nesprávne aplikovať ustanovenie § 161 ods. 3 vo vzťahu k § 152 ods. 3 O.s.p., sa dovolací súd nezaoberal, nakoľko aj keby v konaní vyšli najavo, ako vady procesnej povahy predstavujúce tzv. iné vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (ktoré sú síce v zmysle § 241 ods.2 písm. b/ O.s.p. relevantným dovolacím dôvodom) samé osebe prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladajú. Prípustnosť dovolania nezakladá skutočnosť, ak súdy svoje rozhodnutie založili na nesprávnych skutkových zisteniach; nesprávne či nedostatočne skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. (porovnaj napr. R 37/1993, R 125/1999). Rovnako to platí aj pre dovolateľmi namietané nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci je prípustným dovolacím dôvodom (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne posúdenie veci, ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Dovolatelia v dovolaní výslovne napadli len jeden z výrokov rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania, konkrétne ten, ktorým bol zmenený výrok súdu prvého stupňa týkajúci sa náhrady trov prvostupňového konania medzi účastníkmi, avšak vzhľadom na to, že navrhli zrušiť rozsudok odvolacieho súdu ako celok, dovolací súd vychádzal z toho, že napadajú aj potvrdzujúci výrok o trovách štátu a výrok o trovách odvolacieho konania. Aj keď sú tieto výroky obsiahnuté v rozsudku odvolacieho súdu, majú povahu uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.) a túto povahu nestrácajú, hoci rozhodnutie o trovách s rozhodnutím o veci súvisí a je v ňom zahrnuté. Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanovení § 237 a § 239 O.s.p. Keďže podľa § 239 ods. 3 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu o trovách konania (akýchkoľvek) vylúčené a existencia vady konania v zmysle § 237 O.s.p. vo vzťahu k týmto výrokom v dovolacom konaní nevyšla najavo, nie je dovolanie proti nim prípustné ani podľa tohto ustanovenia.

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodit' z ustanovení § 238 ani § 239 O.s.p. a v dovolacom konaní nevyšlo najavo, že by konanie na súdoch nižších stupňov bolo postihnuté niektorou z väd uvedenou v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov ako neprípustné odmietol (§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalovanému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalovaný náhradu trov dovolacieho konania uplatnil a ich výšku vyčíslil. Dovolací súd v zhode s doterajšou praxou vzal zreteľ k tomu, že právna zástupkyňa žalovaného zastupovala tohto účastníka už v konaní pred obomi nižšími stupňami súdov. Žalovanému preto priznal náhradu trov dovolacieho konania iba za úkon právnej služby advokátky, ktorú poskytla vypracovaním vyjadrenia k dovolaniu z 20. augusta 2009. Odmena advokátky je vo výške 1/13 výpočtového základu, t.j. 53,49 € (§ 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení účinnom do 31. mája 2010, ďalej len „vyhláška“). K tejto odmene priznal dovolací súd podľa § 16 ods. 3 vyhlášky aj režijný paušál 6,95 €, pričom odmenu a uvedený paušál zvýšil v zmysle § 18 ods. 3 vyhlášky o DPH 11,48 €, spolu teda náhrada trov dovolacieho konania predstavuje sumu 71,92 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 11. apríla 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta